

SYLVESTER JÁNOS REFORMÁTUS GIMNÁZIUM ÉS TECHNIKUM

✉: 1149 BUDAPEST, PILLANGÓ PARK 3-5. ☎, FAX : 363-2612

E-mail: igazgato@sylvester.hu

www.sylvester.hu

ÉNEK – ZENE

Kiegészített helyi tanterv

Érvényes: 2024. január 1-től

ÉNEK-ZENE

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A) KOMPETENCIÁK

A részletes vizsgakövetelmények az érettségi vizsgán számonkérhető tananyag tartalmi vonatkozásait, továbbá az adott ismeretek elsajátításának szintjét határozzák meg közép- és emelt szinten. A részletes követelmények teljes köre számonkérhető mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgán.

A vizsgázó középszintű ének-zene érettségi vizsgán nyújtott teljesítménye jelzi, hogy

1. a vizsgázó milyen mértékben felel meg a vizsgakövetelmény általános zenei műveltséggel kapcsolatos elvárásainak,
2. milyen szinten rendelkezik olyan jártasságokkal, készségekkel, képességekkel és ismeretekkel a zenei befogadás, reprodukálás és kreativitás terén, amelyek alkalmassá teszik őt a mindennapi életben a zeneművészet iránti fogékonyság és kötődés kifejezésére, valamint az aktív egyéni és közösségi zenélésre.

Az emelt szintű érettségi vizsgakövetelményei feltételezik a vizsgázó ének-zene tárgy iránti nagyobb érdeklődését, vonzódását és annak szándékát is, hogy a vizsgázó valamely zenei követelményeket támasztó felsőoktatási intézménybe kíván felvételt nyerni. Az emelt szintű ének-zene érettségi vizsga azon zenei képességek és ismeretek meglétét is ellenőrzi, amelyek szükségesek a zenei folyamatok, zeneművek részletesebb és alaposabb értelmezéséhez. Az emelt szintű tudásnál előtérbe kerül az elért zenei képességekben, az elvárható zenei ismeretekben kimutatható, alaposabb összefüggéseket is feltáró tájékozottság vizsgálata. Az emelt szint a középszinthez képest új ismereteket is tartalmaz.

A két vizsgaszint viszonyára jellemző, hogy az emelt szint teljesítéséhez a teljes középszintű követelményanyag ismerete szükséges, ezért az emelt szintű követelmények csak a középszintet meghaladó tudásanyagot tartalmazzák.

A részletes vizsgakövetelmények támaszkodnak a kerettantervi követelményekre. A részletes követelményrendszer magába foglalja reprodukálás, a befogadás és az alkotó tevékenység köreit, melyek mérése különböző vizsgaformák (írásbeli és szóbeli) keretei között történik.

B) TÉMAKÖRÖK

Az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei.

1. Reprodukálás

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.1. Éneklés	A műjegyzék mint ajánlás alapján összeállított dalanyag ismerete kötelező. Általános követelmény: <ul style="list-style-type: none">☐ helyes hangzóformálás,☐ pontos szövegejtés,☐ intonációs biztonság,☐ stílusnak megfelelő, kifejező előadás.	A műjegyzék összes dalának ismerete kötelező (szemelvények a műjegyzékben).
1.1.1. Népzene	A tételekben szereplő népdalok előadása szöveggel, emlékezetből. Ezen belül: eltérő stílusú magyar népdalok, egy nemzetiségi vagy egy másik nép dala, mely eredeti nyelven is előadható. A népdalokat több versszak esetén legalább kettő versszakkal kell előadni.	
1.1.2. Műzene	A dalok szöveges előadása műfordításban vagy eredeti nyelven történhet. A dalokat több versszak esetén legalább kettő versszakkal kell előadni.	

Középkor	Gregorián dallam éneklése latin szöveggel, emlékezetből. Trubadúr- vagy trouvère-dallam előadása szöveggel, emlékezetből.	Szillabikus és melizmatikus gregorián éneklésedallam latin szöveggel, emlékezetből.
Reneszánsz	Históriás ének szöveges megszólaltatása emlékezetből. Ungaresca-dallam éneklése szolmizálva vagy abszolút névvel emlékezetből.	
Barokk	Virágének előadása szöveggel, emlékezetből. Koráldallam éneklése magyar vagy eredeti szöveggel, emlékezetből.	Társas éneklés a követelményekben (műjegyzék) meghatározottak szerint.

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	Barokk hangszeres zeneműrészlet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel.	
Bécsi klasszika	J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven egy-egy dalának éneklése emlékezetből, (tanári) hangszerkísérettel. J. Haydn, W. A. Mozart vagy L. van Beethoven egy hangszeres zeneművében található jellegzetes, periódus terjedelmű témájának emlékezetből történő hangszeres bemutatása vagy szolmizálva, esetleg abszolút névvel történő éneklése.	Társas éneklés a követelményekben (műjegyzék) meghatározottak szerint.

Romantika	Egy romantikus dal éneklése emlékezetből, (tanári) zongorakísérettel. Műzenei részlet hangszeres bemutatása vagy emlékezetből történő éneklése, szolmizálva vagy abszolút névvel.	Társas éneklés a követelményekben (műjegyzék) meghatározottak szerint.
A 19-20. század fordulója	M. Ravel egy művének, vagy műrészletének éneklése szolmizálva vagy hangnévvel, emlékezetből.	C. Debussy egy művének vagy műrészletének éneklése szolmizálva vagy hangnévvel, emlékezetből.
20. századi és kortárs zene	Kodály Zoltán és Bartók Béla egy-egy művéből részlet éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. 20. századi vagy kortárs mű vagy műrészlet hangszeres bemutatása, vagy emlékezetből történő éneklése, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel.	Társas éneklés a követelményekben (műjegyzék) meghatározottak szerint.
1.1.3. Zeneelmélet	Hangsorok (-ton és chord hangsorok, dúr és moll, valamint modális skálák) éneklése szolmizálva. Hangközök, dúr és moll hármashangzat éneklése.	Hangsorok (-ton és -chord hangsorok, dúr és három féle moll, valamint modális skálák) éneklése szolmizálva vagy hangnévvel (4#- 4b-ig),

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK		
	Középszint	Emelt szint	
		<p>Hangközök éneklése (decima hangterjedelmen belül tiszta, kis és nagy) szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).</p> <p>Egészhangú skála megszólaltatása tetszés szerint választott hangnévvel.</p> <p>Alaphelyzetű hármashangzatok (dúr, moll, szűkített, bővített) éneklése azonos hangmagasságról indítva, szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).</p> <p>Domináns szeptimakkord éneklése alaphelyzetben oldással szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).</p>	
1.1.4. Lapról olvasás	Lapról olvasás: közepnehéz, maximum terjedelmű, moduláció nélküli dallam szolmizálva vagy hangnévvel (2#-2b-ig).	12 ütem éneklése	Lapról olvasás: közepnehéz, moduláló vagy moduláció nélküli barokk, klasszikus, romantikus vagy 20. századi dallam lapról éneklése szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).
1.2. Műelemzés			

1.2.1. Népzene	<p>Az énekelt régi és új stílusú magyar népdalok elemzése a következő szempontok alapján:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dallamvonal, - sorszerkezet, - hangkészlet, hangsor megállapítása, - szótagszám, - előadásmód, - besorolás az alapvető stílusrétegekbe. <p>Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör szerinti besorolás. A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok</p>	<p>Az énekelt régi és új stílusú magyar népdalok elemzése a következő szempontok alapján:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dallamvonal, - sorszerkezet, - kadencia, - hangkészlet, hangsor megállapítása, - ambitus, - szótagszám, - esetleges ritmikai sajátosságok, - előadásmód, - besorolás az alapvető stílusrétegekbe. <p>Általános követelmény az énekelt anyaghoz</p>
----------------	---	--

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	ismerete.	kapcsolódó népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör, valamint dialektus szerinti besorolás.
1.2.2. Műzene	Általános követelmény: az énekelt anyaghoz kötődő általános zenetörténeti ismeretek, történelmi ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok (irodalom, képzőművészet, építészet) vázlatos kifejtése.	Általános követelmény: az énekelt anyaghoz kötődő általános zenetörténeti ismeretek, történelmi ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok (irodalom, képzőművészet, építészet, tánc, színház) vázlatos kifejtése.
Középkor	Az énekelt dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások).	

Reneszánsz	Az énekelt dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások).	
Barokk	Az énekelt vagy hangszeren bemutatott dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam, szöveges mű esetén annak sajátosságai).	Az énekelt vagy hangszeren bemutatott mű elemzése kottakép alapján (szerkesztésmód, ritmikai, dallami, harmóniai, hangnemi jellegzetességek, műfaji sajátosságok).
Bécsi klasszika	Az énekelt vagy hangszeren bemutatott dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata, formai elemzés).	Az énekelt vagy hangszeren bemutatott dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján: ritmikai, dallami jellemzők, hangnem megállapítása, hangnemi jellegzetességek, harmóniai elemzés, funkciós rend, zárlati formula felismerése, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata, formai elemzés.
TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Romantika	Egy énekelt, műzenei részlet vagy dal elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata formai elemzés).	Az énekelt három-négy jellegzetes romantikus dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata formai elemzés. harmóniai, hangnemi jellegzetességek, műfaji elemzés.
20. századi és kortárs zene	Az énekelt mű elemzése kottakép alapján (szerkesztésmód, ritmikai, dallami, hangnemi, formai jellegzetességek, műfaji sajátosságok, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata).	Az énekelt mű elemzése kottakép alapján (szerkesztésmód, hangszerelés, ritmikai, dallami, formai, harmóniai, hangnemi jellegzetességek, műfaji sajátosságok, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata).

2. Befogadás

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.1. Zenetörténet	<p>A szakkifejezések között előforduló</p> <ul style="list-style-type: none"> - zenei műszavak, - fogalmak, - előadási jelek, - hangszerek, - egyéb fogalmak ismerete <p>Az érettségi követelményekben név szerint említett zeneszerzők munkásságának vázlatos ismerete.</p>	
2.1.1. Népzene	A magyar népdalok stílusrétegei, a régi és az új stílus jellemzőinek ismerete:	A magyar népdalok stílusrétegei, a régi és az új stílus jellemzőinek ismerete:

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint

	<ul style="list-style-type: none"> - dallamvonal, - sorszerkezet, - hangkészlet, hangsor megállapítása, szótagszám, - előadásmód, - besorolás az alapvető stílusrétegekbe. <p>A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete. Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör szerinti besorolás.</p> <p>A népzene gyűjtés és rendszerezés vázlatos áttekintése.</p> <p>A rendszerezés szempontjai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dallamvonal - sorszekezet - kadencia, - hangkészlet, hangsor megállapítása, - ambitus, - szótagszám, - esetleges ritmikai sajátosságok, - előadásmód, - besorolás az alapvető stílusrétegekbe. <p>Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör, a tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete, valamint dialektus szerinti besorolás.</p> <p>Vikár Béla, Kodály Zoltán, Bartók Béla népdalgyűjtő munkájának bemutatása: gyűjtőhelyek, gyűjtési, lejegyzési módszerek ismerete.</p>
2.1.2. Műzene	A zenetörténeti korszakok általános jellemzése, a társművészeti kapcsolódások bemutatása. A korszakok történelmi, társadalmi háttérének átfogó ismerete.	
Középkor	<p>A gregorián ének általános jellemzése.</p> <p>A zenei írásbeliség kialakulása, a kottairás fejlődése (Arezzói Guido munkássága).</p> <p>A zsoltár, a himnusz, a mise fogalmának meghatározása.</p> <p>Az énekes világi zene általános jellemzése (trubadúr-, trouvère-dallamok).</p>	<p>Az énekes világi zene általános jellemzése (trubadúr- vagy trouvère- és Minnesang-dallamok).</p> <p>A többszólamúság kialakulása, az orgánum.</p>

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Reneszánsz	<p>A vokális műfajok ismerete, a műfaji jellemzők meghatározása (mise, motetta, madrigál).</p> <p>A magyarországi reneszánsz zene általános bemutatása.</p> <p>A homofon és polifon szerkesztésmód, az imitáció kottakép alapján történő felismerése és értelmezése.</p>	<p>O. Lassus és G. P. da Palestrina munkásságának vázlatos ismertetése.</p> <p>A homofon és polifon szerkesztésmód, az imitáció és a cantus firmus szerkesztésmód kottakép alapján történő felismerése és értelmezése.</p>
Barokk	<p>J. S. Bach, G. F. Händel munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása. A recitativo, a da capo-s ária ismerete.</p> <p>A passió, az oratórium, a kantáta, a barokk opera meghatározása.</p> <p>A korál barokk zenében betöltött szerepének ismertetése.</p> <p>A korál műfaja, a korál feldolgozás fogalma és előfordulása az oratorikus műfajokban.</p> <p>Barokk formák (rondó, variáció, passacaglia) és műfajok (concerto, concerto grosso, szonáta, szvit, prelúdium), sajátosságainak felsorolása.</p> <p>A fuga értelmezése.</p> <p>A barokk zenekar összetétele és jellemző hangszerei.</p>	<p>A. Vivaldi, H. Purcell és Esterházy Pál munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.</p>

Bécsi klasszika	<p>J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.</p> <p>A klasszikus periódus, a két-, illetve háromtagú formák meghatározása.</p> <p>Jellemző műfajok (szonáta, szimfónia, vonósnégyes, klasszikus versenymű, klasszikus opera, klasszikus dal) általános bemutatása.</p> <p>A klasszikus szimfonikus zenekar összetételének ismertetése.</p>	<p>A klasszikus periódus, a két-, illetve háromtagú formák, a szonátaforma, a triós forma, a variációs forma és a rondóforma ismerete.</p> <p>A magyar verbunkos zene jellemzése, kiemelkedő mestereinek megnevezése, kapcsolata a magyar népzenevel.</p>
-----------------	--	---

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Romantika	<p>A romantikus dal és jellegzetes vonásainak ismerete. A dalciklus fogalma.</p> <p>A hangszeres karakterdarabok ismerete.</p> <p>A programzene meghatározása.</p> <p>A szimfonikus költemény műfaji meghatározása.</p> <p>Liszt Ferenc munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveinek felsorolása.</p> <p>A nemzeti romantika jellemzése.</p> <p>Erkel Ferenc munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveinek felsorolása.</p>	<p>A legjelentősebb romantikus operaszerzők (G. Verdi, R. Wagner, G. Puccini) munkásságának átfogó ismerete, műfajteremtő jelentőségük kifejtése.</p> <p>A nemzeti romantika jellemzése: A. Dvořák, B. Smetana és M. P. Muszorgszkij ide tartozó műveinek ismerete.</p>
A 19-20. század fordulója	<p>A zenei impresszionizmus bemutatása (melodika, hangsorok, atonalitás, hangszerelés), zenei törekvések a századfordulón.</p>	<p>C. Debussy és M. Ravel munkásságának vázlatos ismertetése, művészetük jellegzetességeinek bemutatása.</p>

20. századi és kortárs zene	<p>Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságának bemutatása (életút, főbb művek).</p> <p>A 20. század főbb zenei irányzatainak megnevezése, lényegük ismerete (neoklasszicizmus, folklorizmus, expresszionizmus).</p> <p>Komponálási technika (dodekafónia) megnevezése, lényegének ismerete.</p> <p>Az amerikai zene fejlődésének, a dzsessznek és hatásának leíró jellegű, általános bemutatása.</p>	<p>Bartók Béla és Kodály Zoltán művei jellemző formai, dallami, ritmikai sajátosságainak ismerete.</p> <p>Komponálási technikák (dodekafónia, szeriális zene, repetitív zene, bruitizmus, aleatória, elektronikus és elektroakusztikus zene, minimalizmus) megnevezése, lényegük ismerete.</p> <p>A 20. század második felének magyar zeneszerzői.</p> <p>Egy, a vizsgázó által választott kortárs zeneszerző művészetének bemutatása.</p>
2.2. Zenefelismerés		
2.2.1. Műzene	Műjegyzékben szereplő művek felismerése hanganyag lejátszására alkalmas eszközről. Valamennyi, a műjegyzékben szereplő művet általában az alábbiak	A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszert kell felismernie,

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint

	<p>szerint kell azonosítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ korszak és évszázad, ☐ zeneszerző, ☐ mű címe, részlet (tétel) címe, ☐ műfaj, ☐ forma. <p>A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszert kell felismernie, megneveznie.</p>	<p>stílus-korszakban művet a megfelelően, a szerkesztésmódot, formát kell ismernie.</p>
2.2.2. Népzene	Népi hangszerek: furulya, duda, citera, tekerő, cimbalom, tárogató, népi zenekar hangszereinek felismerése, megnevezése.	
2.2.3. Müzene	A szimfonikus zenekarban előforduló hangszerek felismerése, megnevezése.	
2.3. Zeneelmélet	A tanult anyagban leggyakrabban előforduló zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek (lásd. szakkifejezések), hangszerek ismerete.	
	<p>Dallamok olvasása és írása violinkulcsban (2#-2b). A módosítójelek használata az ötvonalas rendszerben (kereszt, bé, feloldójel). Törzshangok és egyszeresen módosított hangok lejegyzése az ötvonalas rendszerben. Oktávig terjedő valamennyi kis, nagy, tiszta hangköz, alaphelyzetű hármashangzat (dúr, moll) ismerete és lejegyzése szolmizációs nevekkkel és az ötvonalas</p>	<p>Dallamok, hangközök, hármashangzatok és hangsorok olvasása és írása violin- és basszuskulcsban. Decimáig terjedő valamennyi (egyszeres módosítással kottázható) hangköz, alaphelyzetű hármashangzatok és fordításaik (dúr, moll, szűkített, bővített) ismerete, lejegyzése szolmizációs nevekkkel és az ötvonalas rendszerben (4#-4b-ig).</p>

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	rendszerben (2#-2b-ig). A -ton, a -chord, és a hétfokú (modális, dúr, háromféle moll) hangsorok ismerete, felismerésük és lejegyzésük betűkotta segítségével. A ritmusértékek, ritmusképletek, a 2/4, 4/4, 3/4, 3/8, 5/8, 6/8, 12/8-os metrum ismerete.	A -ton, a -chord, és a hétfokú (modális, dúr, háromféle moll) hangsorok és az egészhangú skála ismerete, felismerésük és lejegyzésük az ötvonalas rendszerben (4#-4b-ig). Domináns szeptimakkord felismerése, azonosítása a 4#-4b-ig terjedő hangnemekben. Írás és olvasás valamennyi ütemmutatóban.
2.4. Dallamírás		
	Egy egyszólamú, hangnemben maradó, periódus terjedelmű dallam átírása betűkottából a vonalrendszerbe violinkulcsban (2#-2b-ig), vagy fordítva, vonal-rendszerből betűkottára.	Nyolc-tíz ütem terjedelmű, hangnemben maradó, egyszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban (4 #-4b-ig).

3. Zenei alkotótevékenység

	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
3.1.Dallamalkotás	Dallamalkotás betűkottával, vagy vonalrendszerben violinkulcs szerint 2# - 2b előjegyzési körben.	Dallamalkotás violin- és basszuskulcsban 4# - 4b előjegyzési körben.
	Népdalok sorainak kiegészítése megadott sorszerkezet alapján. Variációs elv alkalmazása adott népdalsorra pl. AA _v BA, ABB _v A	Népdalszerű dallamok alkotása megadott dallam és sorszerkezet alapján.
	Perióduselv alkalmazása, adott előtagra utótag alkotása.	4+4 ütemes periódus alkotása adott előtagra, adott formára.

	Szekvencia szerkesztése. A szimmetria, aszimmetria, párhuzam, tükrözés, rákmenet, azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlődés, visszatérés elvének alkalmazása.	Adott dallamnak ritmus, karakter, hangnemi (dúr, moll), dallami variációjának megalkotása. Egyszerű ritmus- dallam- és harmóniakíséret (osztinató, dudabasszus, orgonapont, T-D
	Ritmikai és dallami augmentálás - diminuálás.	ingamozgás, kürtmenet) alkotása. Kvart- és kvintkánon szerkesztése.

MÚJEGYZÉK

Emelt szinten a követelményekben szereplő teljes dalanyag és a teljes zenefelismerési anyag ismerete kötelező. A **vastagon szedett** címek csak **az emelt szint** követelményeihez tartoznak.

Népdalok

A bolhási kertek alatt

Azt gondoltam, eső esik

A csitári hegyek alatt

A jó lovas katonának

Akkor szép az erdő

Annyi nékem az irigyem

A Vidrócki híres nyája

Bújdosik az árva madár

Béres legény

De sok eső, de sok sár

Duna parton van egy malom

Eddig vendég

Elindultam szép hazámból Erdő, erdő, de magos a teteje Erdő mellett estvéledtem Elmegyek, elmegyek

Ez a pohár bujdosik

Én az éjjel nem aludtam

Én is voltam, mikor voltam

Érik a szőlő

Gerencséri utca Hej, Dunáról fúj a szél

Hej, igazítsad

Hej, révész, révész

Hej, rozmaring, rozmaring Irigyeim

sokan vannak

Kőműves Kelemen balladája

Körösfői kertek alatt

Megkötöm lovamat (Bartók gyűjtése szerint)

Megrakják a tüzet

Nem úgy van most, mint volt régen

Nézd meg lányom

Paradicsom mezejibe

Röpülj, páva röpj

Sok Zsuzsánna napokat

Sok számos esztendőket (a Sok Zsuzsanna napokat változata)

Szent János áldása

Szerelem, szerelem

Szeress egyet, s legyen szép

Szivárvány havasán

Szól a kakas már

Üdvözlégy kegyes, Szent László király

Vígan, vígan

Víg volt nekem az esztendő

Egy, a vizsgázó által szabadon választott magyar népdal, melynek kottáját a szóbeli vizsgán átadja.

Egy, a vizsgázó által szabadon választott nemzetiségi népdal vagy másik nép dala, mely eredeti nyelven is előadható. Ennek kottáját a vizsgázó a szóbeli vizsgán átadja a bizottságnak.

Műdalok, műzenei szemelvények

A több versszakos műdalok esetén két versszak előadása elegendő.

A vizsgázó az általa – a követelményekben meghatározott szempontok alapján – szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottáját a szóbeli vizsgán átadja.

A hangszerkíséretes művek transzponálhatók, hangfekvése a vizsgázó hangterjedelméhez igazodjon.

Középszint	Emelt szint
Szeikilosz sírverse (Devecseri Gábor versével)	– Két választott gregorián dallam (szillabikus és melizmatikus)
Splendor paternae gloriae	Ut queant laxis

Középszint	Emelt szint
Moniot d'Arras: Nyári ének	
Tinódi Lantos Sebestyén: Summáját írom	J. of Fornsete: Nyárkánon
Bocsásd meg Úristen (Balassi Bálint)	
Egy Ungaresca dallam megszólaltatása	John Dowland: Come again
	William Byrd: Tavasz-kánon (társas énekhez)
J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek - koráldallam	J. S. Bach: Parasztkantáta – duett (Üdv rád és házad népre (társas énekhez)
A. Vivaldi: A négy évszak. Tavasz –(RV 269)- I. tétel témája	
	Eszterházy Pál: Harmonia Caelestis — részletek, egy mű szabad választása a társas énekhez (ajánlott Dormi Jesu Dulcissime)
	G. F. Händel: Csordul a könnyem (Lascia ch'io pianga)
J. Haydn: Szerenád	J. Haydn: Erdő mélyén – kánon (társas énekhez)

J. Haydn: G-dúr, („Üstdob”) szimfónia (No. 94) - II. tétel témája	
Ej, haj, gyöngyvirág	
W. A. Mozart: Egy kis éji zene I. tétel főtéma főtémaszakasz (18 ütem)	W. A. Mozart: Don Giovanni: Zerlina és Don Giovanni duett részlete (Ó jöjj az óra nem vár” (Andiam mio bene...) társas énekhez
W. A. Mozart: Jöjj drága május	
L. van Beethoven: A tarisznyás fiú dala (Mormotás fiú dala).	L. van Beethoven: D- dúr hegedűverseny Op. 61. – I. tétel témája
L. van Beethoven: IX. d-moll szimfónia (Op. 125.) - IV. tétel – Örömóda	L. van Beethoven: IX. d-moll szimfónia (Op. 125.) - IV. tétel – Örömóda (eredeti nyelven)
F. Schubert: A hársfa	
Liszt Ferenc: Szerelmi álmok témája	
Erkel Ferenc: Hunyadi László – Meghalt a cselszövő	
Középszint	Emelt szint
	G. Verdi: Don Carlos -Szabadság kettős (társas énekléshez)
	G. Verdi: Requiem – Lacrymosa – dallam
	A. Dvořák: e-moll („Újvilág”) szimfónia (Op. 95) –.) II. tétel főtéma
M. Ravel: Bolero – a téma első része (17 ütem)	
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus – Zsoltárdallam	
	Kodály Zoltán: Bicinium – egy mű választása a társas énekhez
	Kodály Zoltán-Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz
Bartók Béla: Magyar képek I. tétel – Este a székelyeknél (két téma)	Bartók Béla: Ne menj el! (társas énekléshez)

Karai József: Estéli nótázás (Ha folyóvíz volnék)	
Old Black Joe - spirituale	O happy day

A ZENEFELISMERÉS HANGZÓANYAGA

Középszint	Emelt szint
Népi hangszerek felismerése, megnevezése: furulya, duda, citera, tekerő, cimbalom, tárogató, népi zenekar. A szimfonikus zenekarban előforduló hangszerek felismerése, megnevezése.	
Missa de Angelis- Kyrie	G. de Machaut: Mise (Messe de Nostre Dame) - Agnus Dei
G.P. da Palestrina: Sicut cervus	
Orlando di Lasso: Zsoldos szerenád	
	Bakfark Bálint: Lantfantázia IV.
G.F. Handel: Messiás (Halleluja-kórus)	G.F. Handel: Vízizene D-dúr szvit I. tétel HWV 349
	A. Vivaldi: Négy évszak Tél II. tétel
J. S. Bach: h-moll szvit - Menüett	J. S. Bach: d-moll toccata és fuga
J. S. Bach: Máté-passió 54. 55.	
J. Haydn: Évszakok- Szüreti kórus	
J. Haydn: IV. tétel G-dúr „Üstdob” szimfónia II. tétel	
Középszint	Emelt szint
Eszterházy Pál: Harmonia caelestis – Veni creator spiritus	
W.A. Mozart: Don Giovanni -részlet	W. A. Mozart: Requiem – Requiem és Kyrie, Dies irae,
L. van Beethoven: IX. szimfónia IV. tétel	L. van Beethoven: V. c-moll „Sors” szimfónia I. tétel
	L. van Beethoven: F-dúr románc
F. Chopin: c-moll „Forradalmi” etűd (Op. 10. No. 12)	
F. Schubert-J., W. Goethe: Margit a rokkánál	R. Schumann: Két gránátos
Liszt Ferenc: Szerelmi álmok	Liszt Ferenc: Les Preludes
Erkel Ferenc: Bánk bán – Hazám, Hazám	
G. Verdi: Don Carlos – szabadság kettős	G. Verdi: Requiem – Dies irae

R. Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok I. jelenet	G. Verdi: Rigoletto – részletek
G. Bizet: Carmen – Habanera	
A Dvorak: IX. Új világ szimfónia IV. tétel	B. Smetana: Moldva
	M. Muszorgszkij-M. Ravel: Egy kiállítás képei (részletek)
C. Debussy: A tenger I. vázlat	I. Sztravinszkij: Tűzmadár
M. Ravel: Bolero	
Bartók Béla: Concerto –II. tétel	
Bartók Béla: Cantata Profana	Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus	
Kodály Zoltán: Galántai táncok	
Kodály Zoltán: Ének Szent István királyhoz	Kodály Zoltán- Arany János: Csalfa sugár
Kodály Zoltán-Weöres Sándor: Öregek	
G. Gershwin: Egy amerikai Párizsban	Kurtág György: Aus der Ferne
C. Orff: Carmina Burana – O, Fortuna, Semper crescis	
Ligeti György: Hungarian rock	L. Bernstein: West Side Story (America)
Szokolai Sándor: Ima rontás ellen	Kocsár Miklós- Nagy László: Csodafiú - szarvas

SZAKKIFEJEZÉSEK

Az alábbi szakkifejezések és fogalmak a részletes vizsgakövetelmények anyagát képezik. Használatukról a vizsgázó mind az írásbeli feladatsorok megoldásakor, mind a szóbeli vizsgarészek teljesítésekor számot ad.

A **vastagon szedett** kifejezések **az emelt szint** követelményeihez tartoznak.

Alfabetikus rendben

a cappella a

tempo

accelerando

adagio

alaphang

aleatória alla

breve

allegro alt

alteráció

ambitus

andante

aranymetszés

ária atonalitás

attacca

augmentálás

autentikus zárlat

ballada bariton

basso continuo

basszus bicinium

bitonalitás

bolgár ritmus

bővített kvart

bruitizmus

cantus firmus

coda concerto

concerto grosso

crescendo

da capo

dalciklus

dalforma

daljáték

decrescendo

diminuálás

dinamika

dodekafónia

dolce

domináns dór

duett **dudabasszus** duó

dúr dzsessz **egészhangú**

skála egyneműkar
elektronikus zene
ellenpont (kontrapunkt)
előjegyzés eol **epizód**
expozió
expresszionizmus
férfikar folklorizmus
forte
fríg fúga
giusto
gregorián
gyermekkar
hangköz
hangnem
hangnemv
áltás
hangnevek
hangsor
hangszercs
oportok
hangszeres
karakterdar
ab hangzat
hármashan
gzat
hexachord
homofon
imitáció
impresszio
nizmus
improvizáci
ó induló
instrumentá
lis

intermezzo
ion
kadencia
(népzene)
kadencia
(műzene)
kamarazene
kánon
kantáta
kidolgozás
korál
Köchel-
jegyzék
kromatika
kürtmenet
kvartett
kvintett
largo
legato lento
líd Lied
lokriszi
madrigál
maggior
e
marcato
mazurka
melizm
a
melizma
tikus
menüett
metrum
mezzofo
rte
mezzopi

ano

mezzosz

oprán

Minnes

ang

minimal

izmus

minore

mise

mixolíd

mixtúra

moderat

o

moduláció moll

motetta

neoklasszicizmus

neuma

négyeshangzat

nőiakar nyitány

opera opus

oratórium

orgonapont

organum

osztinató

parlando

partitúra

passacaglia

passió

pentachord

pentatónia

periódus

piano

plagális zárlat

polifon preludium

presto rákfordítás

ráktükör

recitativo refrén

repetitív zene

repríz ritenuto

rondó

rondóforma

rubato **scherzo**

sequentia

sostenuto

spirituálé staccato

számozott basszus

szcenikus kantáta

szeptimakkord

szekvencia

szeriális zene szextett

szillabikus szimfónia

szimfonikus költemény

szonáta**szonátaforma**

szoprán

szubdomináns

szűkített kvint szvit

tenor tercett **tetraton**

tonalitás **tonika**

tranquillo trió

triós forma

tritonus

trubadúr

trouvère

tutti

tükörfordítás

ungaresca

unisono variáció

variációs forma

vegyeskar

verbunkos
versenymű
vezetőhang
vivace vokális
vonósnégyes
zárlat

C) VIZSGALEÍRÁS

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga

A vizsgázó biztosítja	NINCS	Egy, a vizsgázó által szabadon választott nemzetiségi népdal vagy másik népdalának kottája. Szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottája.	NINCS	Egy, a vizsgázó által szabadon választott magyar népdal és nemzetiségi népdal vagy másik népdalának kottája. Társas éneklésnél a kamarapartner biztosítása (lehet tanár is). Szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottája.
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	Hanganyag lejátszására alkalmas eszköz.	Jól hangolt zongora.	Hanganyag lejátszására alkalmas eszköz.	Jól hangolt zongora.

Közzé kell tenni: NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
20 perc	100 perc	
Feladatsor		Tételkifejtés

I. feladatlap: Zenefelismerés	II. feladatlap: Zenetörténeti szövegalkotás. Általános zenei alapismeretek, dallamátírás. Zenei alkotótevékenység	A) altétel: Éneklés, műelemzés (népdal)	B) altétel: Éneklés, műelemzés (műdal)	C) altétel: Lapról olvasás
24 pont	76 pont	15 pont	25 pont	10 pont
100 pont		50 pont		

Írásbeli vizsga Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgát az I. feladatlap (20 perc) megoldásával kell kezdeni. A vizsgadolgozatokat a 20. perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A vizsgázó a II. részen belül a rendelkezésére álló időt (100 perc) tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is megváltoztathatja.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: a feladatsor hanganyagának (ld. Zenefelismerés) lejátszásához szükséges egy hanganyag lejátszására alkalmas eszköz, amelyet a vizsgát lebonyolító intézmény biztosít. A feladatsor hangzó anyagát a vizsgát szervező intézmény központilag megkapja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői Zenefelismerés

A zenefelismerési feladatban hanghordozón rögzített, a műjegyzékben található zenei szemelvényeket kell felismerni, megnevezni a vizsgakövetelményekben meghatározottak szerint.

A bejátszások időtartama 1-2 perc. Egy-egy bejátszásra és a hozzá tartozó megoldás leírására legfeljebb 3 perc áll rendelkezésre.

Valamennyi zenei idézet egyszer szólal meg. A hangzó anyag, és a feladatlap tartalmazza a szükséges utasításokat, valamint a feladat megoldására biztosított időt is meghatározza.

Zenetörténeti szövegalkotás

A feladat egy szöveg önálló kidolgozása, megfogalmazása adott szempontok alapján, amelynek címét a vizsgázó a megadott három téma közül választhatja. A feladat megoldásának terjedelme legalább 2, legfeljebb 4-5 oldal.

A dolgozat témája lehet például:

- népszokások, jeles napok, népzenei stílusok jellemzése;
- zenetörténeti korok, stílusok, műfajok, jellegzetes vonásainak leírása, összehasonlítása;
- egy, a részletes követelményben megadott zeneszerző munkásságának vázlatos bemutatása;
- két vagy több szerző életművének összehasonlítása; egy mű vagy műfaj elhelyezése a szerző életművében, egy műfaj kialakulása, változása;
- egy zenetörténeti kor és a kapcsolódó társzművészetek összefüggéseinek feltárása, a történelmi, társadalmi háttér bemutatása;
- saját koncertélmény leírása.

Általános zenei alapismeretek

Összetett feladatokból álló zenetörténeti és zeneelméleti kérdések.

A feladattípusok lehetnek:

- fogalmi meghatározások a vizsgakövetelmény szakkifejezései alapján;
- népzenei stílusok, műzenei stílusirányzatok azonosítása;
- rövid válaszokat igénylő feladatok, kiegészítések, előre megadott elemek csoportosítása;
- zeneelméleti ismeretek alkalmazása;
- kottarészletekhez, szövegekhez tartozó komplex feladatok.

Dallamátírás

A vizsga során egy egyszólamú, hangnemben maradó, periódus terjedelmű dallamot kell átírni a tanult hangnemekben (2#-2b) betűkottából a vonalrendszerbe, violinkulcsban, vagy vonalrendszerből betűkottára.

Zenei alkotótevékenység

Dallamalkotás betűkottával, vagy vonalrendszerben violinkulcs szerint 2#-2b előjegyzési körben a vizsgakövetelmények meghatározása alapján.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az írásbeli vizsgarészben **100 pont** szerezhető.

Szöbeli vizsga Általános szabályok

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz egy jól hangolt zongora, mely a műdalénekléshez esetlegesen előírt kíséret megszólaltatásához szükséges. A szóbeli feleletkor a felkészülési idő alatt készített jegyzet használata lehetséges.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor jellemzői

A tétel három altételből áll (A, B, C)). A vizsgázónak mindhárom altételből kell húznia egyet. Az altételsoroknak legalább 20-20 tételt kell tartalmazniuk, melyeknek legalább 20%-át évente cserélni kell. Az altételsornak a követelményrendszer minden témakörét (stíluskörét) érintenie kell.

A) *altétel:* egy népdal éneklése szöveggel (legfeljebb két versszakkal), emlékezetből, valamint az énekelt népdal elemzése emlékezetből, a követelményekben meghatározott szempontok szerint. Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek kifejtése: téma- és ünnepkör, népszokások, jeles napok szerinti besorolás.

B) *altétel:* egy műdal éneklése a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szintek alapján, továbbá az énekelt anyaghoz kötődő általános zenetörténeti, történelmi ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok (irodalom, képzőművészet, építészet) vázlatos kifejtése.

Az altételben szereplő műdalokat úgy kell kiválasztani, hogy azok a részletes követelményrendszerben szereplő valamennyi stíluskört érintsék. Az altételeknek a megfelelő formában kell tartalmazniuk a szükséges mellékleteket (a B) altételben szereplő műdalok és azok hangszerkísérete megfelelő hangfekvésben).

Vizsgacsoportonként szükséges: egy jól hangolt zongora, valamint a műdalok előadásához egy hangszerkísérő tanár.

A vizsgázó biztosítja az általa szabadon választott nemzeti népdal vagy másik nép dalának kottáját, amelyen a gyűjtési adatok szerepelnek, továbbá a szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottáit.

C) *altétel:* egy középnehéz, maximum 12 ütem terjedelmű, moduláció nélküli dallam lapról olvasása szolmizálva vagy hangnévvel, 2#-2b-ig terjedő hangnemekben.

A szóbeli vizsga feltételezi a vizsgakövetelményekben megjelölt teljes zenetörténeti és zeneelméleti tudás birtoklását is.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgarészben **50 pont** szerezhető. Az értékelés a következő szempontok alapján történik:

A) *altétel:* *Népdal éneklése és elemzése 15 pont*

Feladat: Egy népdal éneklése emlékezetből, szöveggel, legfeljebb két versszakkal

Az énekelt népdal elemzése emlékezetből, besorolása téma-, ünnepkör, népszokás, jeles nap szerint.

B) altétel: Egy műdal éneklése és a kapcsolódó ismeretek kifejtése 25 pont

Feladat: Műdal éneklése a vizsgakövetelmények meghatározása szerint Az énekelt műdalhoz kapcsolódó ismeretek kifejtése.

C) altétel: Lapról olvasás 10 pont

Feladat: Egy középnehéz, maximum 12 ütem terjedelmű, moduláció nélküli dallam lapról olvasása szolmizálva vagy hangnévvel, 2 # - 2b-ig terjedő hangnemekben.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		10 perc	
60 perc	120 perc		
Feladatsor		Tételkifejtés	
I. feladatlap: Dallamdiktálás, zenefelismerés	II. feladatlap: Zeneelmélet, zenetörténeti szövegalkotás. Zenei alkotótevékenység	A) altétel: Éneklés, műelemzés, zeneelmélet	B) altétel: lapról olvasás
55 pont	45 pont	40 pont	10 pont
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgát az I. feladatlap (60 perc) megoldásával kell kezdeni. A feladatlapokat a 60. perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap (120 perc) kiosztására és megoldására. A vizsgázó a II. részben a rendelkezésére álló időt tetszése szerint

oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A II. feladatlapot 120. perc elteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: a feladatsor hanganyagának (I. Dallamdiktálás és Zenefelismerés) lejátszására alkalmas eszköz, amelyet a vizsgát lebonyolító intézmény biztosít. A feladatsor hangzó anyagát a vizsgát szervező intézmény központilag megkapja. A feladatsorok hangzó anyagát a vizsgán a vizsgázók közösen hallgatják meg.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Dallamdiktálás

A feladat egy egyszólamú, hangfelvételtől zongorán lejátszott zenei részlet lejegyzése.

Kiválasztásuk a követelményekben meghatározottak szerint történik. Az egyszólamú dallamokat violinkulcsban, kell leírni a megadott előjegyzéssel. Adott a kezdőhang, a kulcs és a metrum.

A dallamot mindig teljes terjedelemben hallják a vizsgázók: az egyszólamú dallamot 5-8 alkalommal. A dallamdiktálásokat szünetek tagolják.

Zenefelismerés

A zenefelismerési feladatlapban a hanganyag lejátszására alkalmas eszköztől megszólaló, a Műjegyzékben található zenei szemelvényeket kell felismerni és megnevezni a vizsgakövetelményekben meghatározottak szerint. A zenefelismerés az ismert műrészteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszer kell felismernie vagy a hallott művet a megfelelő zenetörténeti stíluskorszakban kell elhelyeznie.

A műveket egyenként 1-2 perces időtartamban, egyszer hallja a vizsgázó.

A hangzó anyag és a feladatlap tartalmazza a szükséges utasításokat, és a feladat megoldására biztosított időt is meghatározza.

Zeneelmélet

Ebben a feladatlapban a vizsgázónak összetett feladatokból álló feladatsorokat kell megoldania. A feladatok a vizsgázó tudását mérik a ritmikai ismeretek, a hangsorok, a hangközök, a hármashangzatok, valamint a funkciós rend és a zárlatok, a harmóniatani, a formatani ismeretek, a zenei szakkifejezések, továbbá a stílus, műfajelméleti ismeretek területein. A feladatok lehetnek:

- ritmusértékekkel, ritmusképletekkel, metrummal kapcsolatos feladatok;
- hangsorok elméleti ismerete és kottázása;
- hangközök, hármashangzatok elméleti ismerete és kottázása;
- formatani fogalmak, zenei szakkifejezések és műfajelméleti ismeretek meghatározása;
- kottarészletekhez, szövegekhez tartozó komplex zenei feladatok.

Zenetörténeti szövegalkotás

A vizsgázó feladata egy szöveg önálló kidolgozása, megfogalmazása adott szempontok alapján, amelynek címét a vizsgázó a megadott három téma közül választhatja. A feladat megoldásának terjedelme legalább 3, legfeljebb 5-6 oldal.

A dolgozat témája lehet:

- népszokások, jeles napok, népzenei stílusok jellemzése;
- zenetörténeti korok, stílusok, műfajok jellegzetes vonásainak leírása, összehasonlítása;
- egy zeneszerző munkásságának vázlatos bemutatása, esetleg egy mű vagy műfaj elhelyezése a szerző életművén belül;
- két vagy több szerző munkásságának összehasonlítása;
- egy zenetörténeti kor és a kapcsolódó társművészetek összefüggéseinek feltárása; egy adott műfaj kialakulásának vázlatos áttekintése;
- saját koncertélmény leírása.

Zenei alkotótevékenység

A feladat az alábbi elemekből tevődik össze.

- Dallamalkotás – periodus 4+4 ütem (kérdés-válasz) második felének improvizatív módon történő megalkotása.
- Népdalsor megalkotása – kvintválasz éneklése, variációs sor improvizatív módon történő megalkotása.
- A hiányos kottakép alapján történik a feladat megoldása. (pl. A B A)

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az emelt szintű írásbeli vizsgarészben **100 pont** szerezhető.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A szóbeli vizsga tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga anyagát a Műjegyzékben található népdalok és műzenei szemelvények adják. A vizsga során a vizsgázó a közép- és emelt szint anyagából egyaránt kérdezhető.

A szóbeli feleletkor a felkészülési idő alatt készített jegyzet használata lehetséges.

Vizsgacsoportonként szükséges: egy jól hangolt zongora, valamint a műdalok előadásához egy zongorakísérő tanár. A vizsgázó biztosítja az általa szabadon választott magyar népdal és a nemzetiségi népdal vagy a másik nép dala kottáját, amelyeken a gyűjtési adatok szerepelnek, a szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottáját, valamint társas énekléshez kamarapartnerét.

A tételsor jellemzői

A vizsgázónak a kétféle tételtípusból, A) és B) altételekből kell húznia egy-egy tételt. Az A) altétel összetett, mivel öt feladatot tartalmaz. A B) altétel maga a 6. feladat.

Minden altételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. Az altételsoroknak a követelményrendszer minden témakörét, stíluskörét tartalmazniuk kell. A műdalt és a szemelvényt a tételsor összeállításakor különböző stíluskorszakokból kell választani. A szükséges mellékleteket megfelelő formában a tételeknek tartalmazniuk kell (pl. a műdalok partitúrája, zongorakíséreték közép hangfekvésben).

A tétel jellemzői

Az A) altétel öt feladatot tartalmaz:

1. feladat:

Egy népdal éneklése és elemzése emlékezetből, a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szempontok szerint. Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek kifejtése: téma- és ünnepkör, népszokások, jeles napok, valamint dialektus szerinti besorolás.

2. feladat:

Egy műdal éneklése emlékezetből, szöveggel, zongorakíséréttel vagy társas éneklés, melyben a vizsgázó saját szólamát emlékezetből éneкли. A dal elemzése kotta alapján: az énekelt anyaghoz kötődő általános zenetörténeti ismeretek, történelmi ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok (irodalom, képzőművészet, építészet, tánc, színház) vázlatos kifejtése.

3. feladat: Műzenei szemelvény éneklése (vagy hangszeres bemutatása) emlékezetből, szöveggel, abszolút névvel vagy szolmizálva.

4. feladat:

Hangsorok éneklése szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig) (-ton és -chord hangsorok, dúr és három féle moll, valamint modális skálák), egészhangú skála éneklése hangnévvel felfelé és lefelé.

5. feladat:

- a) Hangközéneklés (decima hangterjedelmen belül tiszta, kis és nagy) szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig).
- b) Alaphelyzetű hármashangzat éneklése adott hangmagasságról indítva, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig).
- c) Domináns szeptimakkord éneklése oldással, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig).

A B) altétel egy feladatot tartalmaz:

6. feladat:

Egy műzenei részlet lapról éneklése a követelményrendszerben meghatározottak szerint. (Középnehéz, moduláló vagy moduláció nélküli barokk, klasszikus, romantikus vagy 20. századi dallam lapról éneklése szolmizálva vagy hangnévvel 4#-4b-ig).

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján történik. Az emelt szintű szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhető a következő megosztásban.

A) <i>altétel</i>	1. feladat: Népdal	Egy népdal éneklése emlékezetből, szöveggel, két versszakkal. Az énekelt népdal elemzése emlékezetből.	12 (6+6) pont
	2. feladat: Műdal	Egy műdal éneklése emlékezetből, szöveggel (szóló ének, illetve kamaraének). Az énekelt műdal elemzése kottából.	12 (6+6) pont
	3. feladat: Műzenei szemelvény	Egy műzenei szemelvény éneklése (vagy hangszeres bemutatása) emlékezetből, szöveggel, abszolút névvel vagy szolmizálva.	4 pont
	4. feladat: Hangsorok	Három hangsor éneklése szolmizálva és hangnévvel, egészhangú skála esetében hangnévvel felfelé és lefelé.	6 (2+2+2) pont
	5. feladat: Hangköz és hangzatok	Hangköz éneklése szolmizálva és hangnévvel. Hármashangzat éneklése szolmizálva és hangnévvel. Domináns szeptimakkord éneklése oldással, szolmizálva és hangnévvel.	6 (2+2+2) pont
B) <i>altétel</i>	6. feladat: Lapról olvasás		10 pont